

Handläggare
Hanna Bergsten
Telefon: 08-508 08 444

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
Den 25 maj 2023

Remiss om Stöd till barnfamiljer

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2023/509

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten att det tillfälliga tilläggsbidraget inom bostadsbidraget ska förlängs och höjas för barnfamiljer som uppbär bostadsbidrag och har låga inkomster. Syftet är ökat ekonomiskt stöd till målgruppen.

Barnfamiljer med bostadsbidrag och ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) kan i dagsläget inte tillgodogöra sig tilläggsbidraget eftersom beloppet inte får avräknas vid beräkning av försörjningsstöd. För att möjliggöra för målgruppen att ta del av regeringens satsning föreslår Stadsledningskontoret att avräkningen av tilläggsbidraget ska betraktas som bistånd utöver skälig levnadsnivå och beviljas enligt 4 kap 2 § SoL.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Barnfamiljer med låg inkomst och ansträngd ekonomi är en utsatt grupp där inte minst barnen i hushållen kan komma att påverkas av den ekonomiska situationen. Det tillfälliga tilläggsbidraget blir därför ett viktigt ekonomiskt stöd för dessa barnfamiljer.

Bakgrund

Riksdagen införde den 1 juli 2022 ett tidsbegränsat tilläggsbidrag inom bostadsbidraget riktat till barnfamiljer med låga inkomster, detta till följd av det ekonomiska läget med kraftigt ökade levnadskostnader. Tilläggsbidraget lämnar fram till juli 2023. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten en förlängning och förstärkning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag till och med den 31 december 2023. Riksdagen förväntas fatta beslut om förslagen i vårändringsbudgeten den 20 juni 2023.

Regeringens förslag saknar förtydliganden i hur barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska kunna tillgodogöra sig den statliga satsningen. Konsekvensen blir att denna grupp blir utan det ekonomiska stödet. Till följd av detta föreslår Stadsledningskontoret att barnfamiljer som har rätt till det föreslagna tidsbegränsade tilläggsbidraget inom bostadsbidraget ska få avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap 2 § SoL. På så vis får även denna grupp ta del av satsningen. En förutsättning för att förslaget ska gälla är att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning är ombedd att yttra sig i frågan. Yttrandet ska vara Stadsledningskontoret tillhanda senast den 24 maj 2023.

Ärendet

Den stigande allmänna prisnivån har gjort att många hushåll fått kraftigt ökade levnadsomkostnader, detta ökar risken för många hushåll att få en mer ansträngd ekonomi. Barnfamiljer med låg inkomst och små ekonomiska marginaler är särskilt utsatta. När det tillfälliga tilläggsbidraget om 25 procent av det preliminära bostadsbidraget till barnfamiljer infördes innebar det en minskning av försörjningsstödet för barnfamiljer med bostadsbidrag med samma belopp som tilläggsbidraget. Dessa familjer fick i praktiken inte del av tillägget.

I vårändringsbudgeten har regeringen föreslagit en förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till och med den 31 december 2023. Regeringen föreslår även en höjning av tilläggsbidraget från den 1 juli 2023 från nuvarande 25 procent till 40 procent av det preliminära bostadsbidraget. Detta innebär en ökning av tilläggsbidragets maximala belopp till 2 100 kronor per månad jämfört med nuvarande 1 325 kronor. När det gäller barnhushåll med försörjningsstöd blir den ekonomiska situationen fortsatt oförändrad eftersom det ekonomiska biståndet minskas i samma utsträckning som tilläggsbidraget höjer bostadsbidraget.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd ges till den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt, detta framgår av 4 kap 1 § SoL. Biståndet består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt. Försörjningsstödet ska tillgodose hushållens mer regelbundna utgifter per månad och består av två delar. Den ena delen täcks av riksnormen som beslutas av regeringen varje år. Den ska täcka kostnader för exempelvis livsmedel, kläder och förbrukningsvaror. Den andra delen prövas individuellt och utgörs av skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening eller arbetslöshetskassa. Ekonomiskt bistånd ska endast betalas ut om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt genom exempelvis

inkomster eller socialförsäkringsförmåner såsom bostadsbidrag. Det innebär att ökade inkomster i form av bostadsbidrag leder till minskat försörjningsstödet i motsvarande mån.

När det finns skäl för det kan socialnämnden ge bistånd enligt 4 kap 2 § SoL utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL. Bestämmelsen innebär varken någon rättighet för den enskilde eller skyldighet för kommunen. Istället innebär det att kommunen har en möjlighet att bevilja en viss insats till personer med ett visst behov inom ramen för socialtjänstlagen, detta som ett komplement till insats som beviljats enligt 4 kap 1 § SoL. För att möjliggöra att barnfamiljer med tillfälligt tilläggsbidrag och ekonomiskt bistånd ska kunna tillgodogöra sig det ekonomiska stödet finns det skäl till att bevilja insats enligt 4 kap 2 § SoL. Ett beslut enligt 4 kap 2 § SoL ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL.

Genomförande

Beviljande av bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL för att barnfamiljer med bostadsbidrag och försörjningsstöd ska få ta del av regeringens satsning kommer att kräva förändrade arbetssätt. Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna vid införandet av arbetssättet för att säkerställa en likställd handläggning av dessa ärenden. Det är viktigt att det finns upprättade rutiner för handläggningen, att biståndstagarna får tydlig information om biståndet samt att delegationsordningen är anpassad utifrån det tillfälliga beslutet.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån underlag från Sweco, som hämtat sina uppgifter från stadens sociala system, beräknas stadens utbetalda försörjningsstöd för det föreslagna tillfälliga tilläggsbidraget, efter att hänsyn tagits till maxbeloppet, antalet barnhushåll med ekonomiskt bistånd samt de faktiska bostadsbidragen till målgruppen, uppgå till 12 miljoner kronor för perioden 1 juli-31 december. Uppgifterna som beräkningen baseras på är ett genomsnitt från perioden september 2022 – februari 2023.

Stadens beräknade kostnad för att barnfamiljer med bostadsbidrag får avräkna sig tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd juli-december 2023	
Antal hushåll	1 385 st
Bostadsbidrag	3 615 kr
Tilläggsbelopp 40 %	1 445 kr
Kostnad juli-dec 2023	12 mnkr

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontorets förslag kommer att innebära att staden går miste om minskade kostnader för ekonomiskt bistånd och istället ha samma kostnadsvolymer som utan den statliga satsningen.

Stadsledningskontoret föreslår därför att nämnderna ska kompenseras för den uteblivna besparingen som ska fördelas till samtliga nämnder i tertialrapport 2.

Förlängs tilläggsbidraget in i 2024 behöver kommunfullmäktige fatta ett nytt beslut om staden ska fortsätta pröva om det finns förutsättningar att bevilja bistånd med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Vid en sådan förlängning menar Stadsledningskontoret att det kan komma få större ekonomisk påverkan för staden då en lågkonjunktur väntar, vilket skulle kunna innebära att fler hushåll har rätt till ekonomiskt bistånd. Vidare kommer riksnormen öka vilket också kan leda till ett ökat behov av ekonomiskt bistånd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och har behandlats i pensionärsrådet. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att ta del av yttrandet, eventuella synpunkter framgår av separat skrivelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till Stadsledningskontorets förslag att barnfamiljer får avräkna det tillfälliga tilläggsbidraget inom bostadsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd. På så vis kan även barnfamiljer med försörjningsstöd tillgodogöra sig den statliga satsningen som tilläggsbidraget medför. Förvaltningen vill samtidigt lyfta fram ett alternativt tillvägagångssätt för att uppnå samma syfte. Det är att göra ett undantag inom ramen för 4 kap 1 § SoL och inte beräkna tilläggsbidraget som en inkomst som ska reducera biståndet. Det finns redan idag andra former av inkomster som kan undantas i beräkningen av försörjningsstöd (exempelvis jobbstimulans och fondmedel) och det tillfälliga tilläggsbidraget skulle också kunna utgöra ett sådant. Detta skulle innebära att handläggningen blir enklare då det räcker med att endast fatta beslut enligt 4 kap 1 § SoL, istället för att också behöva fatta beslut enligt 4 kap 2 § SoL.

Förvaltningen är även positiv till Stadsledningskontorets förslag att nämnderna ska kompenseras för uteblivna besparingar, om tillvägagångssättet ska vara att bistånd enligt 4 kap 2 § SoL ska beviljas. I händelse att det tillfälliga tilläggsdirektivet förlängs in i 2024 anser förvaltningen att den fortsatta möjligheten för nämnderna till kompensation behöver beaktas.

Barnrättsperspektiv

Barnfamiljer med låg inkomst och ansträngd ekonomi är en utsatt grupp där inte minst barnen i hushållen kan komma att påverkas av den ekonomiska situationen. Det tillfälliga tilläggsbidraget blir ett

viktigt ekonomiskt stöd för dessa barnfamiljer. Bidraget medför en förbättrad ekonomisk situation för de vuxna, men kan även antas innebära en förbättrad situation för barnet.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Hamlin
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss Stöd till barnfamiljer
2. KS 2023/509 Tjänsteutlåtande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2023-05-17
Anna Hamlin, Avdelningschef	2023-05-17